

نقش انگیزه در پیشرفت تحصیلی



بارها دانش آموزانی را دیده ایم که از لحاظ توانایی و استعداد یادگیری بسیار شبیه به هم هستند ، اما در پیشرفت تحصیلی تفاوت های زیادی با یک دیگر دارند. این تفاوت ها نه تنها در یادگیری درس های آموزشگاهی بلکه در سایر فعالیت های غیر تحصیلی نیز به چشم می خورد. این جنبه از رفتار آدمی به حوزه انگیزش مربوط می شود (سیف، 1387).

یک کلاس ایده ال کلاسی است که در آن دانش آموزان به درس توجه کامل دارند ، سوالات زیادی می پرسند ، در بحث های کلاسی شرکت دارند ، تکالیف تعیین شده را با دقت و به موقع انجام می دهند و معلم را وادار می کنند که به خاطر پاسخگویی به پرسش آن ها به منابع اضافی مراجعه کند و اطلاعات خود را افزایش دهد . چنین کلاسی را کلاس دارای انگیزه می خوانند . در واقع انگیزش موتور محرک تلاش و فعالیت برای یادگیری است . دانش آموز بی انگیزه نه تنها رغبتی به درس خواندن و یادگیری نشان نمی دهد ، بلکه با بی تفاوتی و بی توجهی خود چه بسا برای کار کردن دانش آموزان دیگر در کلاس نیز مزاحمت ایجاد کند (کریمی، 1387).

انگیزه چیست؟

انگیزه به نیروی ایجاد کننده ، نگهدارنده و هدایت کننده رفتار گفته می شود . انگیزه به عنوان خواست یا نیاز ویژه ای که انگیزش را موجب می شود ، تعریف شده است. انگیزش چیزی است که فرد را به پیش رفتن وا می دارد ؛ در حال پیش رفتن ننگه می دارد و تعیین می کند که به کجا باید رفت.

به طور کلی می توان گفت: انگیزه عبارت از حالات و شرایط درونی فیزیولوژیک و پسیکولوژیک و (روان شناختی) فرد است که او را به فعالیت در جهت معین یا برای رسیدن به هدف های خاص وادار می کنند.

انگیزش مهمترین شرط یادگیری است . علاقه به یادگیری محصول عواملی است که به شخصیت و توانایی دانش آموز ، ویژگی های تکالیف ، مشوق ها و سایر عوامل محیطی مربوط می شود. دانش آموزان با انگیزه به راحتی شناخته می شوند. آن ها به یادگیری اشتیاق داشته ، علاقمند ، کنجکاو و سختکوش و

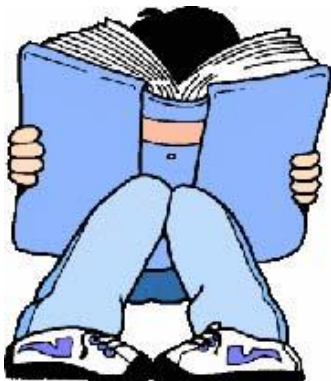
جدی هستند. این دانش آموزان به راحتی موانع و مشکلات را از پیش پای خود بر می دارند ، زمان بیشتری برای مطالعه و انجام تکالیف مدرسه صرف می کنند ، مطالب بیشتری می آموزند و پس از پایان دوره دبیرستان به تحصیلات ادامه می دهند .

انگیزش مهمترین عامل رفتارهای گوناگون و درحقیقت نیروی محرک فعالیت های انسان و عامل جهت دهنده آنهاست. می توان اهمیت انگیزش را در یادگیری این گونه بیان داشت که اگر دانش آموز نسبت به درس بی علاقه باشد و یا از سطح پایین انگیزش برخوردار باشد به توضیحات و درس معلم توجه نمی کند، تکالیف خود را با جدیت انجام نمی دهد و دردرس خود پیشرفت چندانی به دست نمی آورد. بالعکس اگر دانش آموز به مطالب درسی علاقه مند باشد یا دارای سطح بالایی از انگیزش باشد، هم به توضیحات معلم با دقت گوش داده و تکالیف درسی خود را با جدیت انجام خواهد داد و هم به دنبال کسب و جمع آوری اطلاعات بیشتر در زمینه ی مطالب درسی خواهد رفت و متعاقب آن پیشرفت خواهد کرد.

پیشنادهایی برای همکاران جهت **ایجاد انگیزش** در دانش آموزان :

بهترین راه ایجاد انگیزش در یادگیرندگان نسبت به یادگیری ، بهبود شرایط یادگیری و افزایش سطح کیفیت روش های آموزشی است . از این طریق یادگیرندگان در یادگیری به موفقیت بیشتری می رسند و این کسب موفقیت علاقه و انگیزش آن ها را نسبت به مطالب جدید افزایش می دهد. پس:

- هدف های آموزشی خود را در آغاز درس به یادگیرندگان بگویید و از آنها بخواهید تا برای خود نیز هدف های یادگیری انتخاب کنند.
- در شرایط مقتضی از تشویق های کلامی استفاده کنید.
- از آزمون ها به عنوان وسیله ای برای ایجاد انگیزش در یادگیرندگان استفاده کنید.
- از خاصیت برانگیزانندگی موضوع های مختلف استفاده کنید و آموزش خود را با تجارب و موارد جالب همراه سازید.
- علاوه بر توضیح و تشریح مطالب به طور کلامی ، تا آن جا که ممکن است از روش های دیگر آموزشی نیز استفاده کنید و دانش آموزان را به مشارکت در یادگیری تشویق نمایید.



- به دانش آموزان تکالیفی بدهید که نه خیلی ساده و نه خیلی دشوار باشد.
- از مشوق های درونی و بیرونی استفاده کنید.
- از ایراد گرفتن در حد لازم استفاده کنید . (عیب گرفتن از کار دانش آموز ممکن است او را بر آن دارد تا برای دوری جستن از ملامت جهد و تلاش کند ، ولی اگر خرده گیری با نظر اصلاحی همراه نباشد ، احتمالاً کار بی اثری خواهد بود. خرده گیری را نباید بیش از اندازه به کار برد ، وگر نه دانش آموز دلسرد شده و از کوشش دست برمی دارد.)

پیشنهادهایی برای برانگیختن و حفظ توجه و علاقه به یادگیری در دانش آموزان

- معلمین گرامی به دانش آموزان خود نشان دهید که به آن ها علاقه دارید و آن ها به کلاس شما «تعلق» دارند.



- همکاری میان دانش آموزان را با استفاده از انواع شوراهای دانش آموزی تشویق کنید.

- در صورت لزوم در شیوه کاری خود تغییری به وجود آورید و میان ساعات تدریس طولانی و سخت ، فرصت استراحت کوتاهی مثلاً یک حرکت ورزشی ساده رافراهم آورید.

- معلمان از ارائه مطالب کسل کننده و استفاده از روش های یک نواخت تا حد امکان خودداری کرده و تنوع در شیوه تدریس را رعایت کنند و از متکلم وحده بودن پرهیز نمایند.

- استفاده از تشویق های کلامی مانند عالی ، مرحبا ، احسنت پس از عملکرد درست شاگردان سبب افزایش و تقویت یادگیری می گردد.

- والدین و معلمین از نمرات دانش آموزان تنها به عنوان وسیله ای برای دادن بازخورد و توجه هرچه بیشتر آنان به نقاط ضعف و قوت خود و میزان یادگیری ایشان استفاده کنند ، نه به عنوان وسیله ای برای تنبیه.

- مطالب آموزشی را به صورت متوالی از ساده به مشکل ارائه دهید تا در ابتدا شاگردان در یادگیری مطالب ساده موفقیت به دست آورند و انگیزه آن ها در کسب یادگیری های بعدی افزایش یابد.

- از ایجاد رقابت نا سالم و چشم وهم چشمی در بین دانش آموزان، خودداری ورزید.
- با استفاده از مثال ها و اصطلاحات آشنا و ساده ، زمینه افزایش سرعت یادگیری را ایجاد کنید.

- توجه داشته باشید استفاده از بحث‌های گروهی ، بازی های آموزشی ، ایفای نقش ، مراجعه به کتابخانه و جمع آوری اطلاعات و آگاهی از میزان پیشرفت ، خود سبب افزایش علاقه و توجه در دانش آموزان می گردد(سیف،1376).

پس نتیجه می گیریم :

انگیزه یکی از عوامل مهم در یادگیری به شمار می آید، که باعث می شود یادگیرنده بر اساس نیاز و علاقه فردی خود به سمت یادگیری گرایش پیدا کند. دانش آموزان در درس هایی موفقیت بیشتری کسب می کنند که نسبت به آن موضوعات علاقه و انگیزه بیشتری دارند . انگیزه ، موفقیت در کارها و تحصیل را به وجود می آورد و به همین تناسب ، موفقیت بیشتر باعث انگیزه بیشتر برای ادامه کارها و تحصیلات را فراهم می آورد ، بنابراین بر معلمان است که در ایجاد و بهبود انگیزه در دانش آموزان تلاش نموده و زمینه های موفقیت بیشتر را برای آنها فراهم نمایند.

